

11 rutes per l'Escala

**Itineraris a peu
i amb bicicleta**

11 rutes per l'Escala

**Itineraris a peu
i amb bicicleta**

GABRIEL PERNAU

Primera edició: març del 2011

Editen:

Ajuntament de l'Escala
C/ Pintor Massanet, 34 • 17130 L'Escala
Tel. 972 77 48 48 • Fax 972 72 42 84
web@lescala.cat • www.lescala-empuries.com

Cossetània Edicions
C/ Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91 • Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com • www.cossetania.com

© del text i de les fotografies: Gabriel Pernau
© de l'edició: Ajuntament de l'Escala

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Formes Gràfiques Valls, SA

ISBN: 978-84-9791-882-4

Dipòsit legal: T-214-2011

Índex

.....

INTRODUCCIÓ.....8

LES RUTES

Ruta pel patrimoni arquitectònic.....10

Ruta pel Fluvià.....18

Riu i muntanya22

Voltants de l'Escala (variant llarga)26

Voltants de l'Escala (variant curta).....30

Litoral32

Camins de l'Escala.....38

Vilopriu42

Mar i muntanya46

L'Estartit.....50

El Mongrí a peu54

Ruta pel patrimoni arquitectònic

.....

Tradicionalment, els pobles de pescadors han viscut abocats al mar i han tingut una economia de subsistència. La població es guanyava la vida amb els recursos que els seus habitants aconseguien arrabassar al medi natural, així que pocs excedents els quedaven per bastir grans edificis. Tot i això, el patrimoni arquitectònic de l'Escala inclou uns quants edificis o conjunts arquitectònics destacables, gairebé tots relacionats amb el seu passat mariner. Us proposem una ruta reposada per conèixer els més importants que es troben dins del nucli històric.

Sortim de les places de l'Ajuntament i de l'Església, un espai físic comú però amb dos noms, en funció de la banda

Torres per amarrar-bi embarcacions a la Punta

A peu: dificultat baixa (1 hora 30 minuts)

11 rutes per l'Escala

de la plaça a què ens referim. En aquesta plaça —o places— es troben simbolitzats els que durant molts segles van ser els principals poders de la societat escalenca, el civil i el religiós.

L'actual seu de l'**Ajuntament** és de l'any 1988 i es va bastir sobre el mateix solar que ocupava l'antiga Casa de la Vila. Quan es va enderrocar l'antic ajuntament es van descobrir els arcs de l'hospital que, als segles XVII i XVIII, servia per allotjar les persones que eren de pas per l'Escala. A finals del XIX, s'havia projectat, en el mateix emplaçament, un edifici que hauria d'haver acollit, a més de la casa consistorial, una escola i els habitatges per als mestres (un per als nens i una altra per a les nenes) i per al secretari. El projecte no es va arribar a materialitzar mai.

Davant mateix de l'Ajuntament es troba l'**església parroquial**. Com en tants municipis de tradició marinera, està consagrada, a més de santa Màxima, a sant Pere. L'Escala es va consolidar com a nucli habitat a finals del segle XVII i el 1680 va obtenir el dret a erigir una església. El temple va durar poc. L'any 1700 va ser destruït per un gran incendi provocat per un llamp. Un any més tard es començava a construir la nova església, que cap al 1761 ja estava acabada. L'edifici, d'una nau amb capelles laterals, és d'estil gòtic tardà, amb la façana renaixentista i decoració barroca. Durant la Guerra Civil, les flames van afectar greument l'estructura i van destruir l'altar major. El 1939, una de les prioritats primeres de les noves autoritats va ser reconstruir l'església.

Pugem pel carrer Enric Serra. Al número 37 trobarem la **casa pairal** on va néixer i morir Caterina Albert, i que encara avui és propietat de la família Albert.

Seguim amunt fins a l'Ave Maria. A la part alta del carrer hi ha el **Col·legi Públic Empúries**. El centre es va construir durant la República, sent alcalde Josep Figueras, el qual durant molts anys seria recordat com l'*alcalde de les escoles*. En el mateix Ave Maria hi havia antigament el centre religiós femení Ave Maria, que acabaria donant nom a un carrer urbanitzat als anys vint per facilitar l'accés al municipi. Fins al

Església parroquial de Sant Pere (segle XVIII)

1954 era conegut com avinguda del Progrés i encara avui és un dels eixos més amples del poble.

Baixem per l'Ave Maria i trenquem a la dreta pel carrer Garbí. Passem per davant del Centre Esportiu i Recreatiu Xavier Vilanova i arribem fins al **Cementiri Mariner**, on hi ha enterrada Caterina Albert. El conjunt va ser declarat monument historicoartístic el 1984 i Bé Cultural d'Interès Nacional per la Generalitat el 1993. El seu aspecte actual es remunta a l'any 1914, tot i que les primeres tombes daten del 1835. A començament del segle xx, l'Ajuntament va atendre les ordres reials que, des de feia un segle, obligaven a clausurar tots els cementiris que es trobaven a l'exterior de les esglésies i a traslladar-los fora dels nuclis urbans. Tres dècades més tard, el creixement urbanístic l'havia engolit i tornava a estar envoltat de cases. Se'n va construir un altre a la carretera de Viladamat i només la pressió d'un col·lectiu que defensava el patrimoni arquitectònic va salvar el vell cementiri de la picota.

Baixem fins al passeig marítim. Tombem a mà esquerra i a poques passes arribarem al **Clos del Pastor**, el jardí on es troba l'Arxiu Museu Víctor Català (*visites concertades*). La casa annexa du el nom d'una de les seves obres cimeres,

11 rutes per l'Escala

Casa de la Punxa, antiga fàbrica de gel

Solitud. En l'interior de la finca, envoltada per un mur de pedra ondulat, s'hi poden veure un estany, bancs de pedra, l'escultura *L'Espinari*, de Josep Llimona, un bust de Caterina Albert obra de Frederic Marès, nombrosos documents relacionats amb l'escriptora i diversos objectes grecs i romans que va trobar a les ruïnes d'Empúries.

Des del 1931, el passeig està dedicat a Lluís Albert, advocat, alcalde de l'Escala els anys 1883 i 1884 i pare de Caterina Albert. Des del 1930, l'escriptora també té una plaça dedicada al poble, la plaça Víctor Català, on encara avui s'hi fa el mercat.

Ruta pel Fluvià

Fa uns segles, el Fluvià desembocava a l'Escala, on avui hi ha el Riuet. Per anar-lo a trobar, ens dirigirem cap al nord, a Sant Pere Pescador, un municipi que precisament deu la seva existència a la presència del riu. La ruta passa per Cinc Claus i a continuació continua per una pista ampla cap a l'Armentera, on agafarem un agradable camí paral·lel al riu des del qual es poden veure diferents espècies d'ocells. Per tornar, seguirem la platja de les Dunes. En el tram final trobarem sorra i un parell de quilòmetres en paral·lel a la carretera on haurèm de circular amb precaució. Si volem fer la ruta més llarga, podem combinar aquesta ruta amb la següent: un cop a la platja de Sant Pere, retornem al punt quilomètric 7,46 i seguim en direcció a l'Arbre Sec. En aquest cas, l'excursió sumarà prop de 40 quilòmetres.

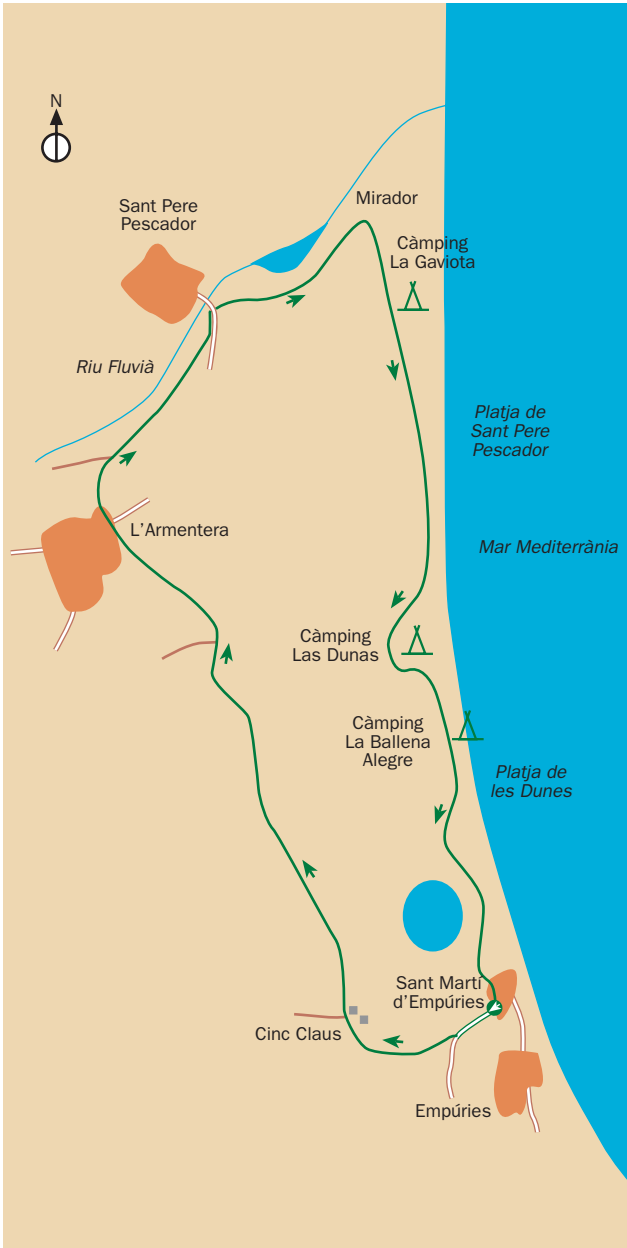

Pont sobre el Riuet

Distància: 20,06 km

Amb bicicleta: dificultat baixa (1 hora 45 minuts)

11 rutes per l'Escala

KM

- 0,00 **Sant Martí d'Empúries.** Sortim de la rotonda de la carretera. Ens incorporem al carril bici en direcció a l'Escala.
- 0,84 Deixem la carretera i agafem el camí a la dreta cap a Cinc Claus.
- 1,29 Incorporació d'un camí per l'esquerra. Seguim recte.
- 1,62 Seguim recte.
- 1,93 **Cinc Claus.** Davant de l'ermita, agafem el GR 92 cap a la dreta. Seguirem sempre la pista principal.
Ermita de Santa Reparada, dels segles X-XVII.
- 4,56 Seguim cap a l'Armentera.
- 5,63 El camí, asfaltat en l'últim tram, es bifurca a l'arribar davant d'una casa. Seguim cap a l'esquerra (si trenquem a la dreta, a menys d'un quilòmetre trobarem un magnífic mas fortificat).
- 6,40 Entrem a **l'Armentera**, creuem un pont i creuem el poble seguint les marques del GR 92.
- 6,88 Cruïlla. Ens incorporem a la carretera cap a l'esquerra i de seguida trenquem a la dreta, en direcció al camp de futbol
- 7,46 Arribem al **riu Fluvià**. Cap a la dreta.
- 8,45 El camí paral·lel al riu queda interromput per un club nàutic. Seguim pel carrer de la dreta. Entrem a **Sant Pere Pescador**.
- 8,63 A l'esquerra.
- 8,95 Passem per sota del pont i agafem el camí que ressegueix el riu.
- 9,64 Creuem un pont i seguim per una pista més ampla, a l'esquerra.
- 10,81 A l'esquerra, seguim per un corriol.
- 11,95 **Mirador** sobre la desembocadura.
- 12,26 **Platja** de Sant Pere Pescador. A la nostra esquerra, a mig quilòmetre, hi ha la desembocadura. Tram no ciclable. Podem arribar-hi a peu.

Per tornar haurem de caminar una mica per la sorra, en direcció a l'Escala.

- 12,60 A partir de l'aparcament de cotxes, la sorra és més o menys compacta i permet de pedalejar. En alguns trams trobarem un camí a mà dreta més còmode.
- 13,43 A l'arribar al càmping **La Gaviota**, agafem el camí paral·lel a la platja.
- 14,19 En arribar a la urbanització Parc Empúries Residencial, sortim de la platja i agafem la pista paral·lela a aquesta que hi ha darrere dels arbres.
- 14,60 Xiringuito Tropic Beach.
- 14,76 A la dreta.
- 14,80 A l'esquerra.
- 15,74 Arribem a una carretera. La creuem i seguim recte.
- 16,03 La tanca del càmping **Les Dunes** ens impedeix continuar per la platja, que, fins passat el càmping La Ballena Alegre, està semiprivatitzada. Això ens obligarà a fer una volta d'allò més absurda per l'interior: haurem de vorejar els càmpings i circular per un carril bici estret que discorre en paral·lel a la carretera.
- 17,20 S'acaba la barrera de seguretat. Aneu amb compte: el carril bici és de doble sentit i està marcat a l'esquerra de la calçada per on circulen els cotxes.
- 18,19 Càmping **La Ballena Alegre**. Precaució: el carril bici s'estreny encara més.
- 18,59 A l'esquerra, deixem la carretera. Al final del càmping, agafem el camí que passa per sota de les línies elèctriques, travessant un camp en diagonal.
- 19,26 Travessem un pont metàl·lic sobre el **Fluvià Vell**.
Aquí desembocava fa uns segles el riu Fluvià que hem vist fa una estona. Aquest curs d'aigua marca el límit dels municipis de Sant Pere i l'Escala.
Seguim recte.
- 20,06 **Sant Martí d'Empúries**.

